

بررسی عوامل مساعدکننده کمردرد در مراجعین درمانگاههای ارتوپدی و پرستاران شاغل در بخشهای ارتوپدی بیمارستانهای آموزشی منتخب تهران

نویسندگان: شادان پدram رازی^(۱) زهرا حاجی حبیبزاده^(۲)

خلاصه:

این پژوهش به منظور بررسی عوامل مساعدکننده کمردرد در مراجعین درمانگاههای ارتوپدی و پرستاران شاغل در بخشهای ارتوپدی انجام گرفته است. یافته‌های پژوهش نمایانگر آن است که عواملی چون سن، وزن، اندازه دور شکم، تعداد زایمان، ورزش و وضعیت بدنی در ابتلا به کمردرد در هر ۲ گروه مؤثر بوده است.

مقدمه

لازمه تحرک انسانها سلامت اندامها است. اختلالات مولد کمردرد مسئول درد و رنج بسیار و ضررهای اقتصادی برای شخص مبتلا و جامعه می‌باشند. (۱) کمردرد یکی از شایعترین ناراحتی‌های انسانهاست و روزهای کاری زیادی بدلیل کمردرد هدر می‌رود و برزگترین غیبتهای کارگری در اکثر کشورها در رابطه با کمردرد است. (۲) احتمالاً ۸۰٪ افراد در دوره‌ای از زندگی خود به کمردرد مبتلا می‌گردند. کمردرد علاوه بر ناراحتی شخصی، هزینه‌های اجتماعی فراوانی نیز دارد. (۳) خیلی از اوقات یک حادثه ویژه را نمی‌توان برای شروع کمردرد عنوان نمود و اغلب کمردرد به علت جمع شدن تنشها و فشارها در مدت زمان طولانی بوجود می‌آید (۴) کمردرد یک بیماری شغلی است و برنامه‌های آموزشی جهت پیشگیری از کمردرد باید به افرادی که در شغل‌های پرخطر هستند ارائه شود. (۵) پرستارانی که مراقبتهای جسمی را برای بیماران فراهم می‌کنند متعلق به گروه پرخطر برای کمردرد و صدمات کمر هستند (۶) بسیاری از پرستاران کمردرد را به عنوان یک علت ترک پیش از موعد حرفه‌اشان بیان می‌کنند (۷) کمردرد اغلب به عنوان یک زنگ خطر حرفه پرستاری به حساب می‌آید و پرستاران دو برابر مردم عادی کمردرد رنج می‌برند و روزهای کاری زیادی

را از دست می‌دهند. (۸)

با شناخت عوامل مساعدکننده کمردرد می‌توان جهت پیشگیری از آن اقدام نمود.

روش بررسی

پژوهش ارائه شده یک پژوهش تحلیلی از نوع مورد - شاهدهی است. اطلاعات کسب شده در این مطالعه از بررسی عوامل مساعدکننده کمردرد در مراجعین درمانگاههای ارتوپدی و پرستاران شاغل در بخشهای ارتوپدی بیمارستانهای آموزشی منتخب تهران بدست آمده است.

نمونه پژوهش ۱۳۰ نفر از مراجعین (۶۵ نفر مورد - ۶۵ نفر شاهد) و ۴۲ نفر از پرستاران (۲۱ نفر مورد - ۲۱ نفر شاهد) بوده‌اند. نمونه‌گیری به صورت غیرتصادفی مبتنی بر هدف بوده و اطلاعات از نمونه‌ها فقط در یک نوبت به وسیله پرسشنامه‌ای مشتمل بر ۳۲ سوال جمع‌آوری گردیده است. ابتلا به کمردرد در مراجعین و پرستاران با

۱- عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اراک

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی

نتیجه آزمون با بیش از ۹۹/۹٪ اطمینان در هر ۲ گروه مراجعین و پرستاران همبستگی را نشان داده است. (در مراجعین $X^2=25/48$ با $df=1$ و در پرستاران $X^2=11/96$ با $df=1$) برای تعیین شدت همبستگی از ضریب چوپروف استفاده شد که در مراجعین $pt=0/44$ و در پرستاران $pt=0/52$ بدست آمد.

بحث:

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که از نظر تأثیر متغیرهای کمی نظیر سن، وزن، اندازه دور شکم و تعداد زایمان برابته کمردرد در هر ۲ گروه مراجعین و پرستاران آزمون آماری t اختلاف معنی‌داری را نشان داده است به عبارت دیگر افزایش سن، وزن، دور شکم و تعداد زایمان در ابتلا به کمردرد مؤثر بوده‌اند.

همچنین در رابطه با تأثیر متغیرهای کیفی نظیر فعالیت ورزشی نامنظم و وضعیت‌های نامناسب برابته کمردرد در هر ۲ گروه مراجعین و پرستاران آزمون آماری X^2 اختلاف معنی‌داری را نشان داده است به عبارت دیگر ورزش نامنظم و وضعیت نامناسب بدن در ابتلا به کمردرد مؤثر بوده‌اند.

References

- 1- Brunner and suddarth. Text book of medical surgical nursing. philadelphia j.B. lippincott. co, 1988.
- 2- Gates, sharon. "On - the - job back exercises". American. journal of nursing may 1990. pp 626-659
- 3- Cailliet, Rene. Low back pain syndrome. philadelphia: F.A. Davis company, 1985
- 4- Vousden, martin. "A pain in the back." nursing times. 18 January 1983, page: 19
- 5- Sholey and Hair. "Back pain in physiotherapists involved in back care education". Ergonomics. February 1989 page 17.
- 6- Wilson, mary. "Mind your back". Community out look October 1986. pp 13-14
- 7- Howie, caroline. "Back to basics". Nursing Times. 24 September, 1986 , pp 18-19
- 8- Rodgers, Sheila. "Shouldering the load". Nursing Times. 16 Jaunary 1985 , pp 24-36

تأیید پزشکان متخصص ارتوپدی در مراکز مورد مطالعه بوده است.

نتایج:

مقایسه میانگین سن در مبتلایان به کمردرد در هر ۲ گروه مراجعین و پرستاران با میانگین سن در غیرمبتلایان به کمردرد در هر ۲ گروه با استفاده از آزمون آماری t اختلاف معنی‌داری را نشان داده است. (در مراجعین $t=4/56$ با $df=128$ و $p<0/01$ و در پرستاران $t=2/89$ با $df=40$ و $p<0/01$).

میانگین وزن در مبتلایان به کمردرد در هر ۲ گروه مراجعین و پرستاران با میانگین وزن در غیرمبتلایان در هر ۲ گروه با استفاده از آزمون آماری t با بیش از ۹۹/۹٪ اطمینان اختلاف معنی‌داری را نشان داده است. (در مراجعین $t=3/125$ با $df=128$ و در پرستاران $t=4/67$ با $df=40$).

مقایسه میانگین دور شکم در مبتلایان به کمردرد در هر ۲ گروه مراجعین و پرستاران با میانگین دور شکم در غیرمبتلایان در هر ۲ گروه با استفاده از آزمون آماری t با بیش از ۹۹/۹٪ اطمینان، اختلاف معنی‌داری را مشخص می‌کند. (در مراجعین $t=7/87$ با $df=128$ و در پرستاران $t=5/2$ با $df=40$).

مقایسه میانگین تعداد زایمان در مبتلایان به کمردرد در هر ۲ گروه مراجعین و پرستاران با میانگین تعداد زایمان در غیرمبتلایان در هر ۲ گروه با استفاده از آزمون آماری t با بیش از ۹۹/۹٪ اطمینان اختلاف معنی‌داری را مشخص می‌کند. (در مراجعین $t=5/27$ با $df=82$ و در پرستاران $t=3/24$ با $df=40$).

* جهت بررسی وجود همبستگی بین فعالیت ورزشی نامنظم و کمردرد از آزمون آماری X^2 استفاده شد نتیجه آزمون با بیش از ۹۹/۹٪ اطمینان در هر دو گروه مراجعین و پرستاران همبستگی را نشان داده است (در مراجعین $X^2=57/1$ با $df=1$ و در پرستاران $X^2=11/94$ با $df=1$) برای تعیین شدت همبستگی از ضریب همبستگی چوپروف استفاده شد که در مراجعین $pt=0/66$ و در پرستاران $pt=0/52$ بدست آمد.

جهت بررسی وجود همبستگی بین وضعیت بدنی نامناسب و کمردرد از آزمون آماری X^2 استفاده شد.